

# **Problemàtica i preus dels aprovisionaments: propostes de PIMEC**

29 de setembre de 2021

## Índex

Resum executiu	3
Introducció	5
1.- Problemes amb els aprovisionaments	6
2.- Preus dels subministraments	7
2.1.- Context internacional	7
2.2.- Situació a les pimes catalanes	11
2.3.- Tipologia dels aprovisionaments problemàtics	13
2.4.- Negociació i repercussió dels augments de preus	16
3.- Causes de les tensions en els aprovisionaments	18
4.- Impacte dels augments de preus dels aprovisionaments	21
4.1.- Impacte sobre les petites i mitjanes empreses	21
4.2.- Impacte sobre l'economia	23
5.- Accions per evitar les tensions en els aprovisionaments	24
5.1.- Mesures segons les empreses	24
5.2.- Accions en altres països	25
5.3.- Propostes de PIMEC	27

## Resum executiu

- Des de fa un any les petites i mitjanes empreses estan patint tensions d'aprovisionament de primeres matèries i components, agreujades per problemes en el transport marítim, que deriven en una pujada continuada dels preus de subministrament i en dificultats per garantir el bon funcionament de les cadenes de producció i dels lliuraments a clients.
- Les tensions d'aprovisionament són generalitzades, tant per països, com per sectors d'activitat i per tipologia de matèries bàsiques.
- A nivell internacional, després dels valors mínims assolits pels preus de les primeres matèries en el mes d'abril del 2020, les cotitzacions d'aquestes van iniciar una carrera alcista continuada, fins a assolir en la majoria dels casos els seus màxims en l'actualitat. Segons l'FMI, entre l'abril del 2020 i l'agost del 2021 els preus a nivell general van créixer un 95,3% (50,5% entre agost del 2020 i agost del 2021). Destaquen els increments de preus de matèries bàsiques energètiques -sobretot gas natural- i de metalls -especialment, estany i molibdè.
- Un 83,3% de les pimes catalanes manifesta que en l'actualitat pateix problemes en el subministrament de primeres matèries i components.
- Un 94,2% de les petites i mitjanes empreses ha experimentat augments de preus significatius dels aprovisionaments des de principis d'enguany. La pujada mitjana s'estima en un 119,0%. Un 24,4% de les pimes ha més que duplicat els seus preus.
- Les pujades de preus més significatives dels aprovisionaments s'han produït en els metalls ferris (ferro i acer) i no ferris (alumini, coure, níquel...), tal com assenyala un 54,6% i un 41,9% de les pimes, respectivament. També cal apuntar els increments dels preus dels plàstics (42,5%).
- Un 81,0% de les petites i mitjanes empreses ha intentat negociar una modificació de preus amb els seus clients, i un 71,0% de les pimes afirma que ha pogut repercutir els augments de preus dels aprovisionaments als seus clients, generalment de forma reduïda.
- Les causes de les tensions en els aprovisionaments són múltiples i s'expliquen tant per factors de demanda com d'oferta. Entre les primeres destaca la ràpida i intensa recuperació econòmica després de la superació del primer impacte de la pandèmia covid-19, així com les pressions que exerceixen les grans inversions internacionals en els mercats de matèries bàsiques i la incidència dels fenòmens de la digitalització i de la transició energètica. Pel cantó de l'oferta, cal

esmentar l'aturada d'inversions en explotacions mineres i petrolieres i en instal·lacions industrials, que redueixen la capacitat de producció de matèries bàsiques, a banda dels problemes en el transport marítim i dels efectes derivats de la configuració d'una oferta mundial de primeres matèries i components més concentrada en pocs països i en poques empreses.

- Un 89,1% de les pimes catalanes ha patit una reducció dels seus marges fruit dels increments de preus dels aprovisionaments. A més, un 30,0% ha experimentat un endarreriment de comandes i un 27,5%, un augment dels estocs de subministraments.
- Girona és el territori on les pimes palesen una major afectació per la problemàtica dels aprovisionaments (colls d'ampolla, pujades de preus, dificultats per negociar i repercutir preus, davallada de marges...), seguida de Lleida.
- Un 60,1% de les petites i mitjanes empreses consideren que per fer front a les tensions en els aprovisionaments cal afavorir la producció/importació de primeres matèries i components a Europa.
- La Comissió Europea situa l'accés als recursos, primeres matèries i components com una qüestió estratègica de primer ordre i actua en aquest sentit en els darrers anys. Diversos països del nostre entorn han adoptat diferents mesures per fer front a la penúria present de primeres matèries i components.
- Els governs espanyol i català han palesat una escassa sensibilitat davant el problema de les tensions entre l'oferta i la demanda de matèries bàsiques, i han d'emprendre urgentment mesures al respecte, actuant sobre les conseqüències negatives que se'n deriven sobre el teixit productiu, especialment petites i mitjanes empreses. En aquest sentit, es proposa desplegar accions en els següents àmbits:
  - Accions per afrontar les tensions en els aprovisionaments.
  - Anàlisi i vigilància de la problemàtica i les seves causes.
  - Suport a les empreses afectades.
  - Flexibilització de la contractació pública i privada.

## Introducció

Des de gairebé mitjan 2020 i, de manera més intensa, durant tot l'any 2021, les petites i mitjanes empreses estan patint greus problemes d'aprovisionament de primeres matèries i de components, amb greus tensions (ruptures i retards) de subministrament que deriven en una pujada continuada i desmesurada dels seus preus, a la qual cosa s'ha d'afegir els problemes que estan experimentant en l'àmbit del transport marítim de mercaderies. Aquest desajust entre oferta i demanda té un abast mundial, afecta la majoria de països i és bastant generalitzat pel que fa a sectors afectats i cadenes de valor, així com a tipologia de mercaderies. Es pot afirmar que gairebé totes les branques d'activitat estan patint les conseqüències d'aquesta manca d'aprovisionament, sobretot la indústria i la construcció. Al mateix temps, els productes afectats són molt variats, amb diferent grau de transformació, com el petroli, els metalls ferris i no ferris, els plàstics, les matèries químiques, els productes agroalimentaris, la fusta, el cartró, o els semiconductors, als quals cal afegir serveis logístics, com el transport marítim (contenidors...).

Tot l'anterior configura un panorama molt complex i difícil per a les empreses, a més de força incert. Això se sintetitza, d'una banda, en importants dificultats per garantir el bon funcionament de les cadenes de producció i dels cicles d'aprovisionament amb proveïdors i de subministrament de comandes amb clients (retards i anul·lacions en lliuraments, proposta de pressupostos de terminis curts, anul·lació de contractes, penalitzacions per retards...); i, de l'altra, en problemes de caràcter economicofinancer, com el fort increment de costos, notables davallades de marges i, fins i tot, pèrdues. Es pot afirmar que moltes pimes estan actualment atrapades amb contractes impossibles de complir.

El present informe té per finalitat analitzar la problemàtica dels aprovisionaments -sense incloure-hi l'energia- des de la perspectiva de les petites i mitjanes empreses, focalitzant l'atenció en el que està passant, quin impacte s'està produint i com estan actuant les pimes afectades. A més, en el document es recull un conjunt de propostes d'actuació per donar resposta a aquesta situació. L'informe es basa en una enquesta realitzada entre pimes de Catalunya dels sectors industrial, construcció i logístic, els més afectats per la situació; enquesta que ha permès obtenir dades que s'han segmentat atenent a criteris de branques d'activitat i de territoris. A efectes de l'anàlisi, aquests sectors s'han dividit en 7 grups d'activitat.

## Nomenclàtor

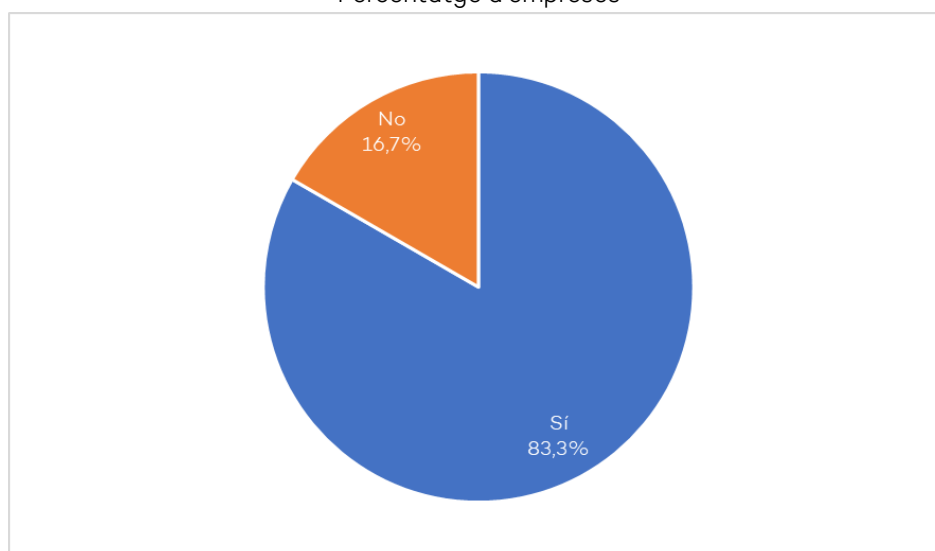
Energia i extractives	Energia, gas, aigua i reciclatge
	Indústries extractives no energètiques
Química	Indústries químiques
Metall	Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric
	Material de transport
Alimentària	Indústria alimentària
Altres manufactures	Indústria tèxtil, cuir i confecció
	Indústria del paper i arts gràfiques
	Cautxú, fusta i altres indústries
Construcció	Construcció
Logística	Transport, emmagatzematge i comunicacions

### 1.- Problemes amb els aprovisionaments

Un 83,3% de les petites i mitjanes empreses que participen en l'enquesta manifesta que en l'actualitat pateix problemes de lliurament en el subministrament de primeres matèries i components, enfront d'un 16,7% que apunta no registrar dificultats.

#### L'empresa ha patit problemes de lliurament en el subministrament de primeres matèries i components?

Percentatge d'empreses



Font: PIMEC.

A tots els territoris les pimes afirmen majoritàriament que pateixen problemes amb els aprovisionaments. Com a mínim tres de cada quatre empreses tenen

dificultats a cadascun d'ells. Lleida és la demarcació que compta amb una major proporció de pimes amb problemes (90,3%), mentre que Tarragona és la que registra un percentatge menor (74,3%). A gairebé la majoria de sectors d'activitat bona part de les pimes registren problemes de lliurament amb els seus aprovisionaments. Els més afectats, en aquest sentit, són la química i el metall, seguits de la construcció i les altres manufactures, branques en què un 93,5%, un 90,2%, un 85,7% i un 84,9% de les firmes manifesten tenir dificultats, respectivament.

### L'empresa ha patit problemes de lliurament en el subministrament de primeres matèries i components?

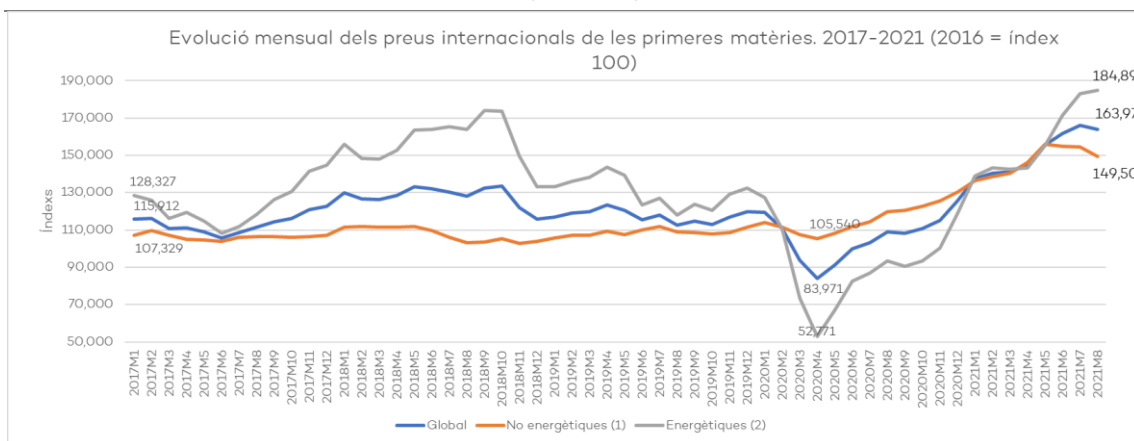
Percentatge d'empreses							
	Barcelona ciutat	Catalunya Central	Resta prov. Barcelona		Girona	Lleida	Tarragona
Sí	81,5	82,8	84,6	85,7	90,3	74,3	
No	18,5	17,2	15,4	14,3	9,7	25,7	
	Energia i Extractives	Química	Metall	Aliment.	Altres manuf.	Const.	Logís.
Sí	52,6	93,5	90,2	62,2	84,9	85,7	46,7
No	47,4	6,5	9,8	37,8	15,1	14,3	53,3

Font: PIMEC.

## 2.- Preus dels subministraments

### 2.1.- Context internacional

Després que el mes d'abril del 2020 els preus internacionals de les primeres matèries haguessin assolit els valors mínims dels darrers quinze anys, clarament condicionats pel primer impacte de la pandèmia covid-19, les cotitzacions van iniciar una carrera a l'alça, que es va anar intensificant a mesura que passaven els mesos fins a assolir els seus màxims, en molts casos, en l'actualitat. Segons dades del Fons Monetari Internacional (FMI), entre l'abril de l'any passat i el mes d'agost del 2021 els preus del conjunt de les primeres matèries van créixer un 95,3% (50,5% entre agost de 2020 i agost de 2021), a una taxa intermensual mitjana d'un 4,7%, amb màxims al voltant d'un 9% el maig, juny i desembre del 2020 i el gener del 2021. Aquest fenomen s'ha produït tant en les matèries energètiques com en les no energètiques. Les primeres s'incrementaren entre l'abril del 2020 i l'agost del 2021 un 250,4% i les segones, un 41,7% (98,0% i 24,9%, respectivament, entre agost de 2020 i agost de 2021).

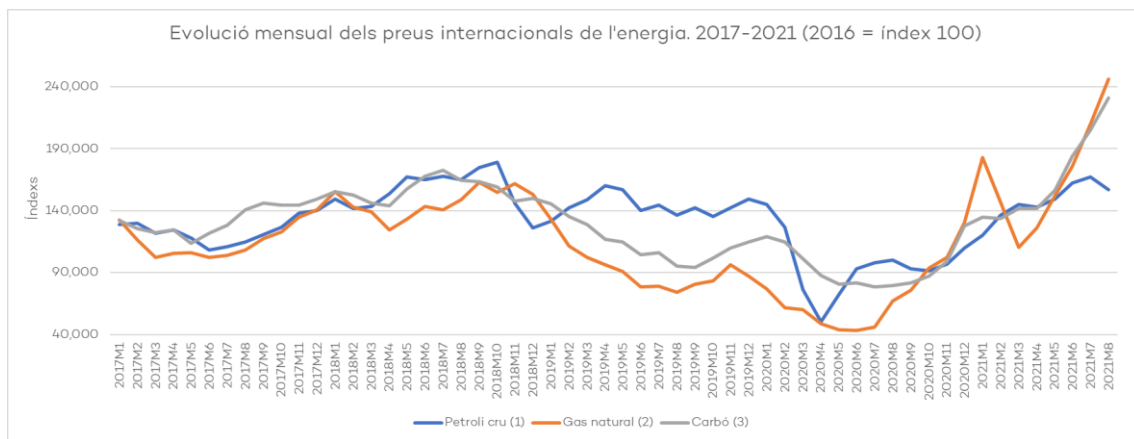


(1) Metalls preciosos, aliments i begudes, i inputs industrials.

(2) Petroli en brut, gas natural, carbó i propà.

Font: Fons Monetari Internacional (FMI).

Dins de les primeres matèries energètiques, el fort rebot dels preus internacionals a partir de mitjan 2020 va ser bastant generalitzat. En aquest cas, destaca l'augment experimentat pel gas natural, els preus del qual es multiplicaren per 5 entre l'abril de 2020 i l'agost de 2021, sobretot en les varietats europea i asiàtica. Per la seva banda, el preu del petroli en cru s'incrementà un 117,6%, mentre que el del carbó es multiplicà per 2,6.



(1) Mitjana simple de les varietats *Dated Brent*, *West Texas Intermediate* i *Dubai Fateh*.

(2) Inclou preus de gas natural europeus, japonesos i nord-americans.

(3) Inclou carbó australià i sud-africà.

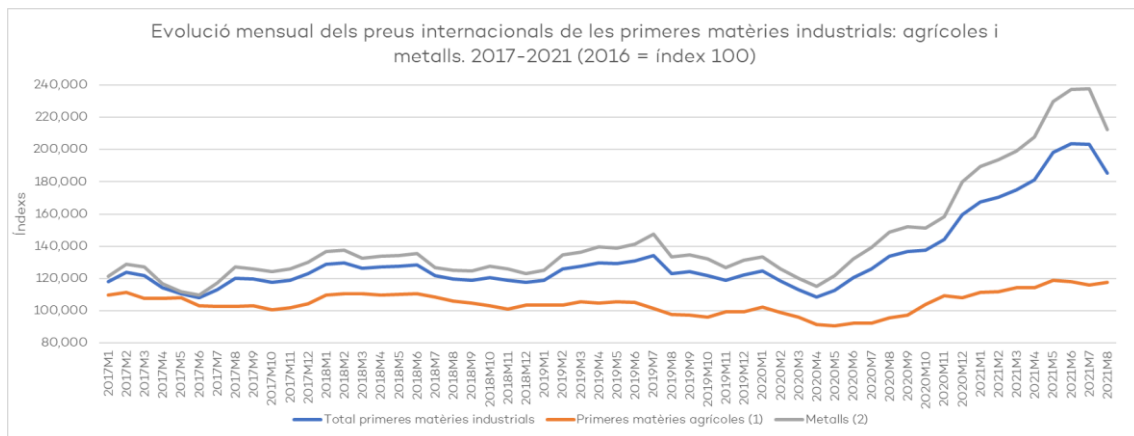
Font: Fons Monetari Internacional (FMI).

Pel que fa a les matèries bàsiques industrials, cal esmentar que els majors increments de preus internacionals s'han produït en els metalls bàsics (sense metalls preciosos), amb un augment mitjà entre els mesos d'abril de 2020 i agost de 2021 d'un 74,5% (42,6% entre agost de 2020 i agost de 2021). En aquest cas, les pujades més importants van correspondre específicament a l'estany i al



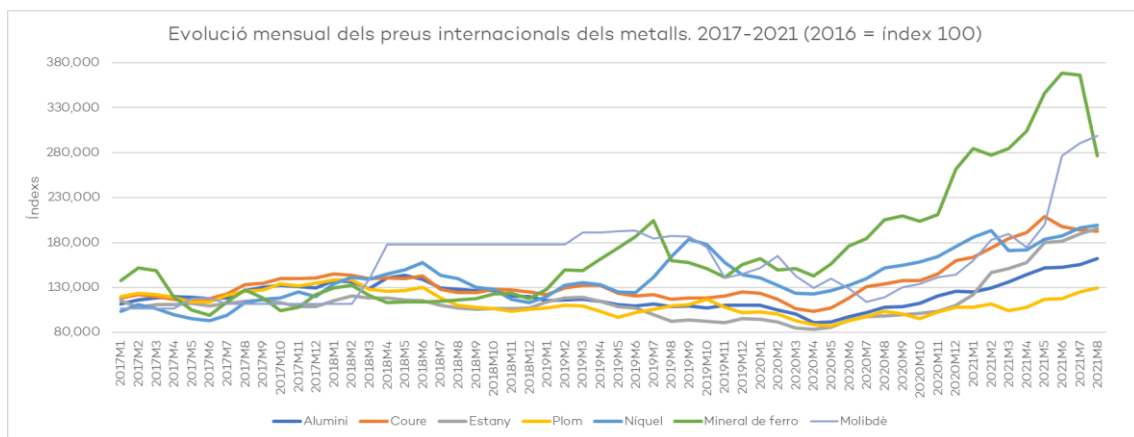
molibdè, d'un 127,4% i d'un 113,1%, respectivament, seguits del coure, l'alumini, el mineral de ferro i el cobalt (78,8%, 77,5%, 77,5% i 74,7%, respectivament).

Respecte a la resta de matèries, es pot apuntar l'augment dels preus internacionals de determinats productes alimentaris, com per exemple els olis vegetals (soja, palma, gira-sol i oliva), els cereals (blat de moro, ordi i blat), el sucre, el cafè i carns (porcí, aus i xai), així com de certes matèries del sector primari (cotó, pells, llana, fusta i goma) i dels fertilitzants.



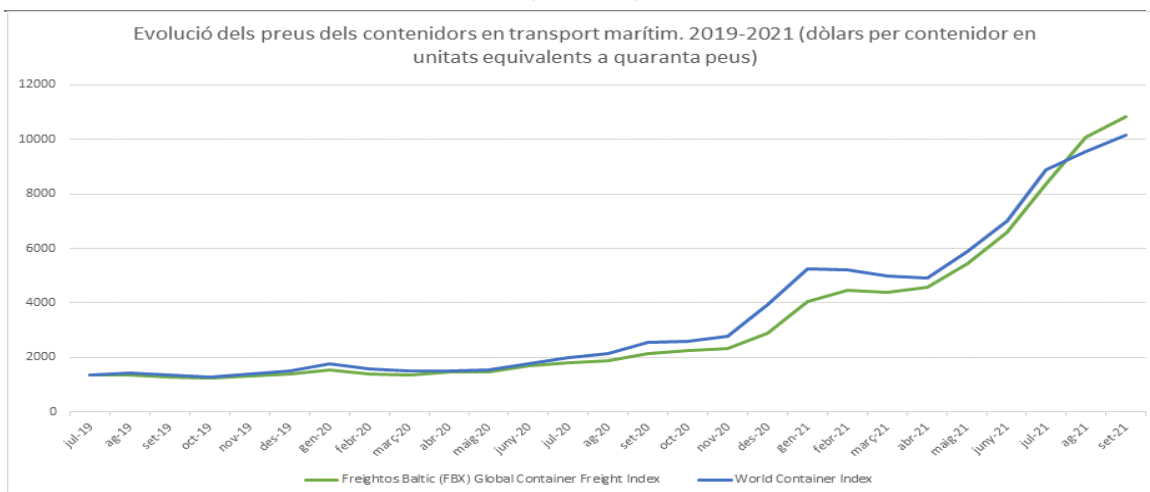
- (1) Inclou preus de fusta, cotó, llana, cautxú i cuir.
- (2) Inclou preus d'alumini, cobalt, mineral de ferro, plom, molibdè, níquel, estany, urani i zinc.

Font: Fons Monetari Internacional (FMI).



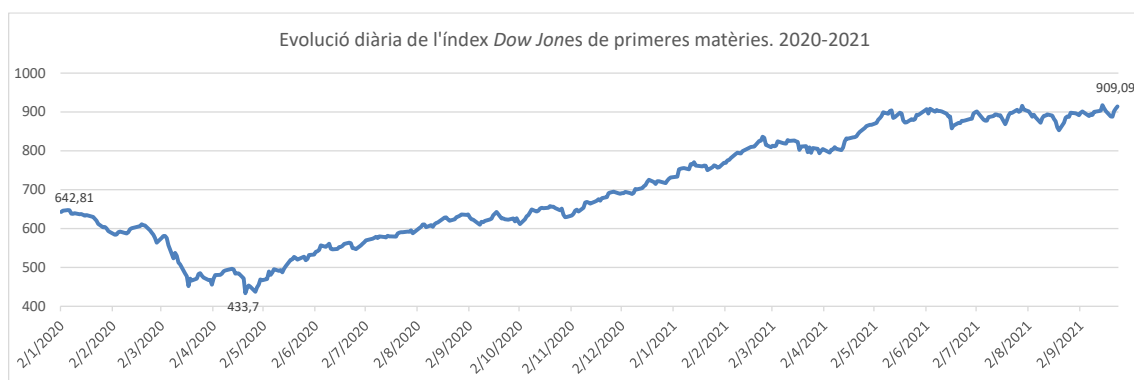
Font: Fons Monetari Internacional (FMI).

Quant al transport marítim, es pot apuntar que, una vegada superats els mínims de finals del primer trimestre del 2020, els nolis van créixer a taxes significativament elevades, i en l'actualitat han assolit màxims en determinades rutes (Àsia i la Xina vs. Europa i els Estats Units). Entre els mesos d'abril del 2020 i setembre del 2021 els preus dels contenidors s'han multiplicat per al voltant de 7 (per 4-5 entre setembre de 2020 i setembre de 2021).



Font: Drewry Supply Chain Advisors i Freightos.

Tot i que l'evolució dels preus de primeres matèries costa de preveure, es pot apuntar que cal pensar que a curt termini continuaran a l'alça ja que, d'una banda, l'economia internacional seguirà en recuperació a taxes elevades, animades pels fenòmens de les transicions energètica i digital, i, de l'altra, l'oferta molt possiblement no experimentarà canvis que anticipin una millor i major resposta a les necessitats de la demanda. Aquest panorama es reflecteix en l'índex Dow Jones de primeres matèries, que sintetitza un conjunt de contractes de futurs <sup>1</sup>, i que assoleix a finals de setembre els valors més elevats dels darrers deu anys. Entre els mesos d'abril de 2020 i setembre de 2021 l'índex va créixer un 91,7% (44,0% entre setembre de 2020 i setembre de 2021), amb el mínim el 21 d'abril de 2020 i el màxim el 24 de setembre de 2021 (433,7 i 914,1, respectivament).



Font: S&P Dow Jones.

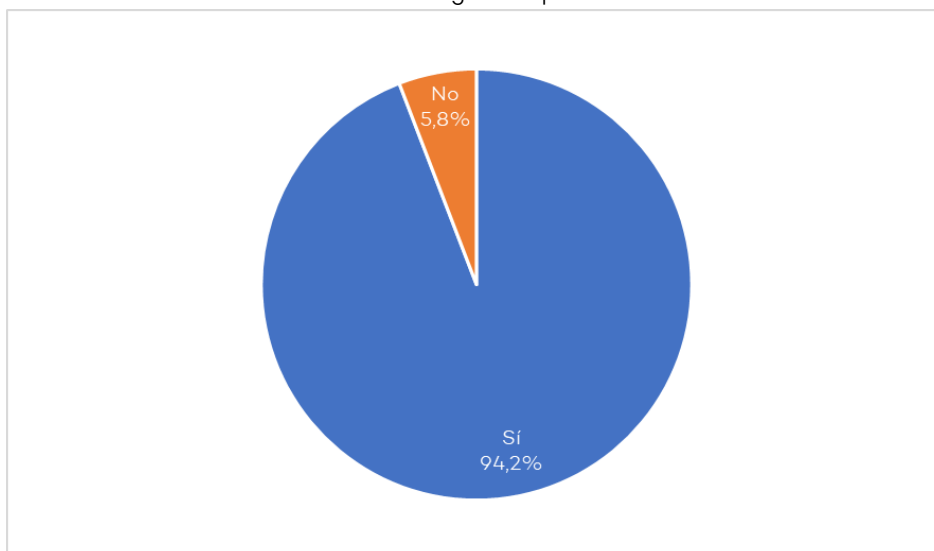
<sup>1</sup> L'índex Dow Jones de primeres matèries –Dow Jones Commodity Index (DJCI)– consisteix en un índex ponderat de 28 contractes de futurs de primeres matèries (energia, metalls i agrícoles).

## 2.2.- Situació a les pimes catalanes

Un 94,2% de les petites i mitjanes empreses consultades en l'enquesta afirma que ha experimentat augments de preus significatius dels aprovisionaments de primeres matèries, components i serveis de transport des de principi de l'any 2021. S'estima una pujada mitjana d'un 119,0%. Val a dir que un 88,5% de les pimes apunta que ha patit augments superiors al 10% i un 52,4%, pujades d'entre 10% i 50%, mentre que un 24,4% indica que els ha més que duplicat (el 4,7% els ha multiplicat per més de 5).

### Les primeres matèries, components i serveis de l'empresa han experimentat augments de preus significatius des de principi d'any?

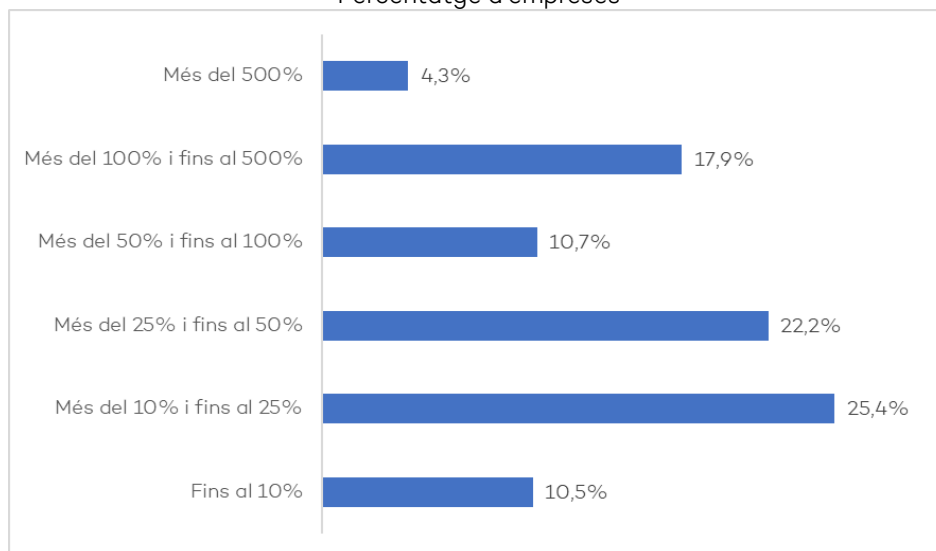
Percentatge d'empreses



Font: PIMEC.

## Quin percentatge mitjà calcules que han pujat els preus dels teus aprovisionaments des de principi d'any?

Percentatge d'empreses



Font: PIMEC.

A tots els territoris bona part de les pimes es veuen afectades per pujades de preus notables dels aprovisionaments des de començament del 2021, en proporcions que superen les vuit de cada deu firmes, amb increments que en tots els casos superen el 100% de mitjana -amb l'excepció de Barcelona ciutat (87,7%). Girona és la demarcació on les petites i mitjanes empreses estan patint més aquesta situació (100,0%), si bé Lleida i Tarragona són les que registren uns majors augments de preus (183,6% i 143,9%, respectivament).

Les pimes de tots els sectors d'activitat han registrat augments significatius de preus dels aprovisionaments des dels inicis d'any, amb pujades que en la majoria dels casos són superiors al 100%. Destaquen com els més afectats la logística, el metall, les altres manufactures i la química, branques en què una major proporció de firmes ho apunten (un 100,0%, un 97,9%, un 97,3% i un 95,2%, respectivament) i en què les pujades mitjanes de preus són més elevades, sobretot en el primer cas (293,0%, 134,9%, 104,8% i 144,6%, respectivament).

## Les primeres matèries, components i serveis de l'empresa han experimentat augments de preus significatius des de principi d'any?

Percentatge d'empreses

	Barcelona ciutat	Catalunya Central	Resta prov. Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	
Sí	81,5	93,7	94,8	100,0	96,8	91,4	
No	18,5	6,3	5,2	0,0	3,2	8,6	
	Energia i extractives	Química	Metall	Aliment.	Altres manuf.	Const.	Logís.
Sí	84,2	95,2	97,9	89,2	97,3	89,3	100,0
No	15,8	4,8	2,1	10,8	2,7	10,7	0,0

Font: PIMEC.

## Quin percentatge mitjà calcules que han pujat els preus dels teus aprovisionaments des de principi d'any?

Percentatge d'empreses

	Barcelona ciutat	Catalunya Central	Resta prov. Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	
Fins al 10%	4,5	11,2	14,1	9,8	13,8	6,3	
Més del 10% i fins al 25%	50,1	27,3	28,9	24,4	13,8	28,0	
Més del 25% i fins al 50%	18,2	22,4	24,1	34,1	24,1	18,8	
Més del 50% i fins al 100%	13,6	12,6	9,9	12,2	13,8	15,6	
Més del 100% i fins al 500%	9,1	23,7	17,8	12,2	27,6	25,0	
Més del 500%	4,5	2,8	5,2	7,3	6,9	6,3	
Mitjana (%)	87,7	106,4	118,7	133,4	183,6	143,9	
	Energia i extractives	Química	Metall	Aliment.	Altres manuf.	Const.	Logís.
Fins al 10%	31,3	10,9	10,9	25,0	4,3	4,0	6,7
Més del 10% i fins al 25%	49,9	20,0	20,7	31,3	27,2	36,0	20,0
Més del 25% i fins al 50%	12,5	30,9	26,1	18,8	27,1	28,0	20,0
Més del 50% i fins al 100%	6,3	21,8	13,6	3,1	12,9	0,0	6,7
Més del 100% i fins al 500%	0,0	10,9	23,8	21,8	21,4	32,0	20,0
Més del 500%	0,0	5,5	4,9	0,0	7,1	0,0	26,6
Mitjana (%)	19,3	104,8	134,9	74,7	144,6	101,4	293,0

Font: PIMEC.

### 2.3.- Tipologia dels aprovisionaments problemàtics

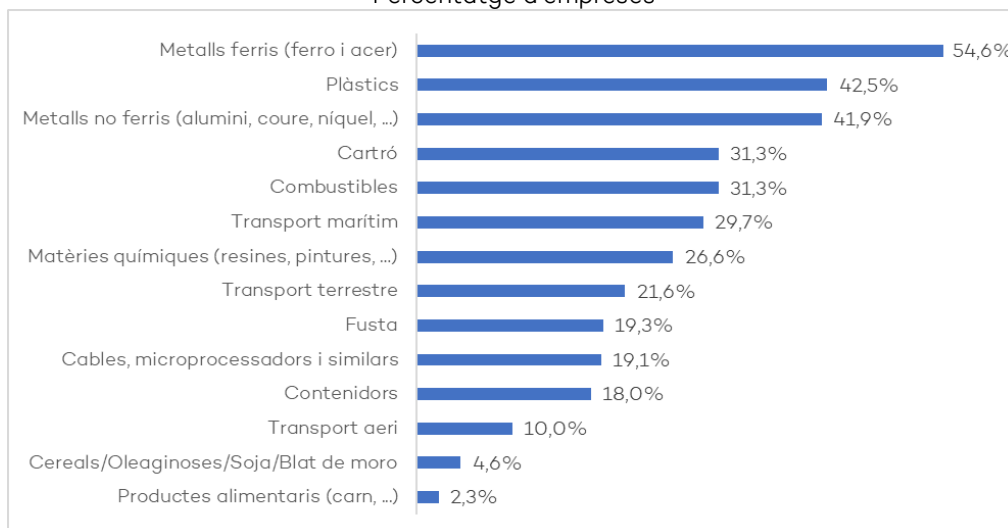
Els desajustos entre l'oferta i la demanda i les tensions en els subministraments afecten pràcticament tots els sectors d'activitat de la indústria i la construcció, així com dels serveis de transport, entre els quals destaquen l'obra pública, l'envasament i l'embalatge, l'agroalimentació, la metal·lúrgia i productes metàl·lics, el material de transport, el transport marítim, la maquinària, el material elèctric, l'electrònica, i la fusta i mobles. Molts d'aquests es veuen impactats per productes bàsics i components d'ús transversal, les tensions dels quals es

traslladen a bona part de les seves cadenes de valor (metalls, plàstics, cartrons, semiconductors, cereals...).

Els aprovisionaments específics que han experimentat pujades de preus més significatives al llarg del 2021 són els metalls, ferris (ferro i acer) i no ferris (alumini, coure, níquel...). Un 54,6% de les pimes que participa a l'enquesta assenyalen importants increments en els metalls ferris i un 41,9%, en els no ferris. També cal destacar els notables augments de preus dels plàstics, tal com apunta un 42,5% de les empreses. Altres aprovisionaments que han registrat alces significatives en els seus preus són els combustibles, el cartró, el transport marítim, les matèries químiques (resines, pintures...) i el transport terrestre, indicats per un 31,3%, un 31,3%, un 29,7%, un 26,6% i un 21,6% de les pimes, respectivament. Amb una importància també notable, si bé menor, es poden assenyalar la fusta, els cables, els microprocessadors i similars, i els contenidors (19,3%, 19,1% i 18,0%, respectivament).

### Quins dels teus aprovisionaments han experimentat pujades de preus significatives?

Percentatge d'empreses



Font: PIMEC.

Segons territoris, es pot apuntar, a grans trets, que Barcelona ciutat és on les petites i mitjanes empreses manifesten en major proporció que han patit pujades de preus significatives en la majoria de matèries. Aquest és el cas, per exemple, dels metalls ferris, dels plàstics, del transport terrestre i del transport marítim (68,8%, 50,0%, 50,0% i 50,0%, respectivament). Pel que fa a la resta de demarcacions, cal esmentar que els metalls ferris són especialment problemàtics entre les pimes de Tarragona (60,0%), els plàstics entre les de Girona (52,4%), els metalls no ferris a la Catalunya Central (59,1%), els combustibles a Lleida (53,3%), i les matèries químiques i els contenidors, a Girona (31,0% i 28,6%, respectivament).

Lògicament, l'impacte de les pujades de preus de cada tipus d'aprovisionament està condicionat pel sector d'activitat i la classe de subministraments que realitza. Així, els metalls ferris i no ferris són especialment problemàtics per a les

petites i mitjanes empreses de la branca del metall (86,8% i 65,6%, respectivament), les matèries químiques en la química (66,1%), els combustibles en l'energia i extractives (62,5%), o el transport terrestre i marítim en la logística (33,3% i 20,0%, respectivament). Així mateix, cal esmentar la major incidència sobre les pimes dels increments de preus dels metalls ferris, els combustibles i la fusta a la construcció (68,0%, 64,0% i 40,0%, respectivament), dels plàstics a la química (66,1%), del cartró a l'alimentació i la química (60,6% i 55,9%, respectivament), i del transport marítim a la química i a les altres manufactures (45,8% i 35,6%, respectivament).

### Quins dels teus aprovisionaments han experimentat pujades de preus significatives?

Percentatge d'empreses

	Barcelona ciutat	Catalunya Central	Resta prov. Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	
Combustibles	40,9	27,2	26,6	47,6	53,3	31,3	
Fusta	22,7	21,8	15,6	26,2	16,7	21,9	
Cartró	40,9	29,3	36,2	35,7	13,3	21,9	
Metalls ferris (ferro i acer)	50,0	53,7	52,3	54,8	60,0	68,8	
Metalls no ferris (alumini, coure, níquel, ...)	59,1	34,0	43,2	50,0	40,0	53,1	
Cereals/Oleaginoses/ Soja/Blat de moro	4,5	6,8	4,5	2,4	3,3	0,0	
Productes alimentaris (carn, ...)	0,0	3,4	2,5	2,4	0,0	0,0	
Plàstics	50,0	35,4	46,2	52,4	46,7	37,5	
Matèries químiques (resines, pintures, ...)	13,6	24,5	28,6	31,0	40,0	15,6	
Cables, microprocessadors i similars	40,9	14,3	17,6	23,8	26,7	15,6	
Contenidors	27,3	16,3	16,6	28,6	16,7	18,8	
Transport terrestre	50,0	17,0	19,6	26,2	33,3	12,5	
Transport aeri	22,7	8,2	11,6	4,8	13,3	0,0	
Transport marítim	50,0	23,8	31,7	31,0	30,0	25,0	
	Energia i extractives	Química	Metall	Aliment.	Altres manuf.	Const.	Logis.
Combustibles	62,5	23,7	25,4	36,4	24,7	64,0	66,7
Fusta	6,3	25,4	11,1	3,0	37,0	40,0	13,3
Cartró	12,5	55,9	20,1	60,6	38,4	8,0	20,0
Metalls ferris (ferro i acer)	62,5	20,3	86,8	15,2	27,4	68,0	26,7
Metalls no ferris (alumini, coure, níquel, ...)	75,0	11,9	65,6	12,1	15,1	64,0	13,3
Cereals/Oleaginoses/ Soja/Blat de moro	0,0	1,7	0,0	54,5	0,0	0,0	6,7
Productes alimentaris (carn, ...)	0,0	0,0	0,0	30,3	0,0	0,0	6,7
Plàstics	18,8	66,1	33,3	45,5	46,6	28,0	26,7
Matèries químiques (resines, pintures, ...)	6,3	67,8	16,9	0,0	34,2	16,0	20,0
Cables, microprocessadors i similars	62,5	3,4	29,6	0,0	5,5	20,0	26,7
Contenidors	18,8	28,8	12,7	3,0	23,3	20,0	20,0
Transport terrestre	18,8	16,9	17,5	21,2	26,0	20,0	33,3
Transport aeri	6,3	6,8	8,5	3,0	11,0	0,0	20,0
Transport marítim	18,8	45,8	23,8	12,1	35,6	24,0	26,7

Font: PIMEC.

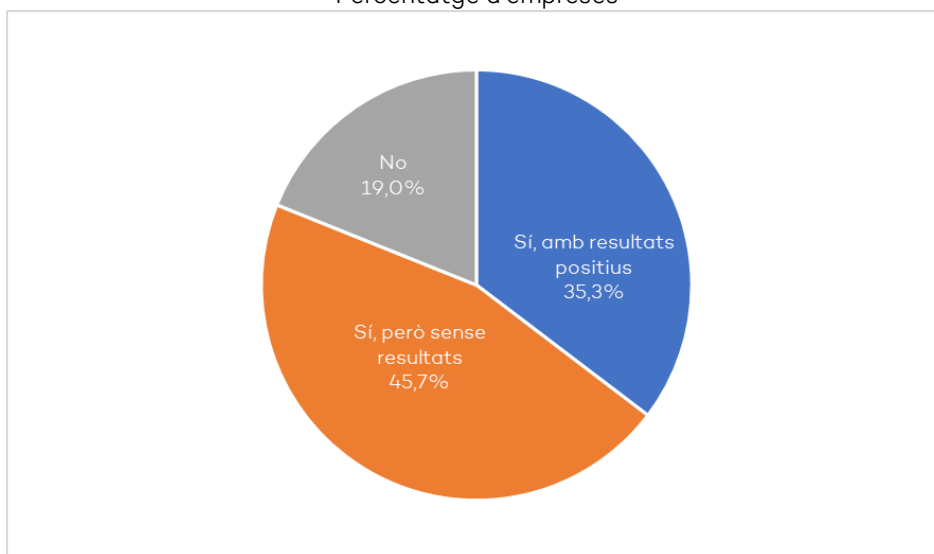
## 2.4.- Negociació i repercussió dels augments de preus

### 2.4.1.- Negociació de preus amb clients

Un 81,0% de les petites i mitjanes empreses consultades afirma que han intentat negociar una modificació de preus amb els seus clients, un 45,7% sense resultats i un 35,3% amb resultats positius. La resta, un 19,0%, no ha intentat aquesta opció.

#### Has intentat negociar una modificació de preus amb els teus clients?

Percentatge d'empreses



Font: PIMEC.

A tots els territoris i sectors d'activitat la majoria de les petites i mitjanes empreses han intentat negociar una modificació de preus amb els seus clients, i són especialment destacables els esforços desplegats en els casos de Lleida i Girona (93,3% i 90,5%, respectivament) i de la química i el metall (86,4% i 85,7%, respectivament). Per contra, a Barcelona ciutat i la resta de la província de Barcelona, d'una banda, i a l'energia i extractives, de l'altra, és on els intents han estat menors. A Lleida i a la ciutat de Barcelona és on les negociacions realitzades han estat més infructuoses, atès que un 60,0% i un 57,2% de les firmes, respectivament, han negociat sense resultats. Això és extensible als sectors de la logística i de la construcció (80,0% i 60,0%, respectivament). Per la seva banda, els resultats més positius s'han registrat en les negociacions efectuades per les pimes de Girona (45,3%) i de la química i el metall (47,4% i 45,0%, respectivament).



## Has intentat negociar una modificació de preus amb els teus clients?

Percentatge d'empreses

	Barcelona ciutat	Catalunya Central	Resta prov. Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Sí, amb resultats positius	19,0	38,5	33,3	45,3	33,3	37,5
Sí, però sense resultats	57,2	46,0	43,0	45,2	60,0	40,6
No	23,8	15,5	23,7	9,5	6,7	21,9

	Energia i extractives	Química	Metall	Aliment.	Altres manuf.	Const.	Logis.
Sí, amb resultats positius	0,0	47,4	45,0	15,2	30,1	8,0	0,0
Sí, però sense resultats	56,3	39,0	40,7	48,4	52,1	60,0	80,0
No	43,7	13,6	14,3	36,4	17,8	32,0	20,0

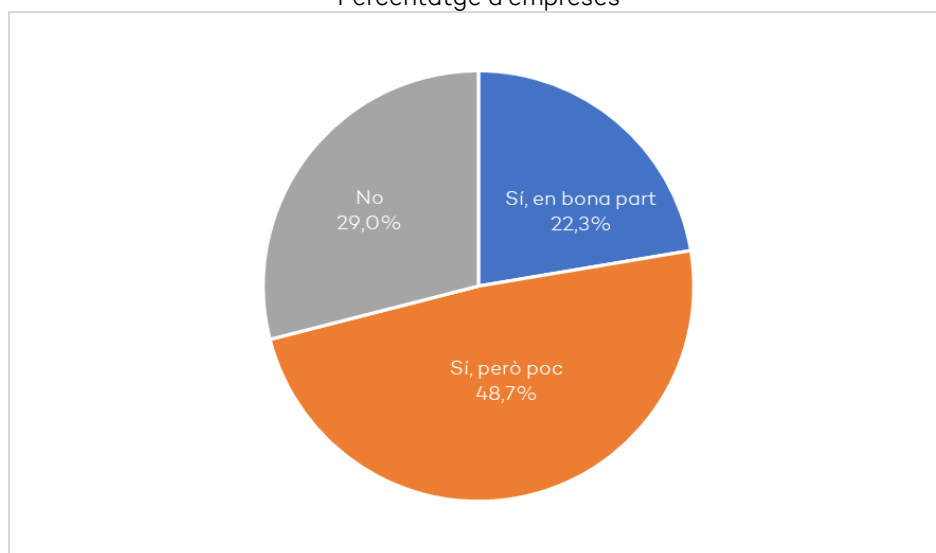
Font: PIMEC.

### 2.4.2.- Repercussió de preus als clients

Un 71,0% de les petites i mitjanes empreses que han participat en l'enquesta apunta que han pogut repercutir els augments de preus dels aprovisionaments als seus clients, però la majoria ho ha fet de manera reduïda. Només un 22,3% els ha traslladat en bona part i un 29,0% assenyala que no els ha pogut repercutir.

### Has pogut repercutir els augments de preus dels aprovisionaments als teus clients?

Percentatge d'empreses



Font: PIMEC.

Als diversos territoris i sectors d'activitat la majoria de petites i mitjanes empreses manifesten que han pogut repercutir els augments de preus dels aprovisionaments als seus clients, si bé aquesta translació ha estat reduïda en bona part dels casos. A Lleida, Catalunya Central i Tarragona és on una major proporció de les firmes assenyala que ha pogut repercutir les pujades (76,7%,

76,4% i 75,0%, respectivament); destaca el fet que Tarragona és la demarcació on un percentatge més alt de pimes indica que aquesta translació ha donat millors resultats (40,6%). D'altra banda, les empreses del metall i de les altres manufactures són les que més han pogut repercutir els augments (75,8% i 74,0%, respectivament); la química i el metall són les branques en què una major proporció de pimes assenyalen que ha pogut traslladar els increments en bona part (28,8% i 27,4%, respectivament). Val a dir que la logística i l'energia i extractives són les activitats en què un percentatge més baix de firmes ha pogut repercutir les pujades de preus.

### Has pogut repercutir els augments de preus dels aprovisionaments als teus clients?

Percentatge d'empreses

	Barcelona ciutat	Catalunya Central	Resta prov. Barcelona				Girona	Lleida	Tarragona
Sí, en bona part	13,6	25,0	19,6	16,7	26,7	40,6			
Sí, però poc	50,0	51,4	47,2	54,7	50,0	34,4			
No	36,4	23,6	33,2	28,6	23,3	25,0			
	Energia i extractives	Química	Metall	Aliment.	Altres manuf.	Const.	Logis.		
Sí, en bona part	0,0	28,8	27,4	12,1	19,2	16,0	0,0		
Sí, però poc	50,0	39,0	48,4	45,5	54,8	48,0	33,3		
No	50,0	32,2	24,2	42,4	26,0	36,0	66,7		

Font: PIMEC.

### 3.- Causes de les tensions en els aprovisionaments

Les tensions entre oferta i demanda de primeres matèries, components i serveis de transport, amb la consegüent escalada de preus, i les disrupcions que està provocant en les cadenes de subministrament i de producció, s'expliquen per un conjunt divers i complex de causes, tant de demanda com d'oferta, que s'han acumulat en el temps creant el que des de diferents àmbits s'anomena una "tempesta perfecta".

En primer lloc, i de manera destacada, cal apuntar la ràpida i intensa recuperació de la demanda i de l'economia després d'haver superat el primer impacte de la pandèmia covid-19 a nivell mundial, recuperació que en alguns casos està sent més important del que s'esperava a priori. La progressiva superació dels problemes sanitaris de la pandèmia, el procés de vacunació i el consegüent relaxament de les restriccions, d'una banda, i les diverses iniciatives i accions públiques de suport i impuls a la reconstrucció econòmica per la via de la despesa pública i de la política monetària, de l'altra, han comportat una forta i, fins a cert punt, desordenada reactivació del consum i dels diversos mercats. Això s'hi han d'afegir canvis en els patrons de demanda, que s'han concretat en l'impuls notable de determinats sectors. En són exemples el fenomen de la digitalització a gran escala (família, llocs de treball, ensenyament...) i una major

atenció a les llars (rehabilitació, equipament...), cosa que ha representat un incentiu afegit a la recuperació per a certes activitats. Tot l'anterior està provocant un important creixement de les economies de determinats països, entre els quals destaquen la Xina i els Estats Units, per la seva rapidesa i intensitat. El primer país va experimentar un creixement interanual del seu PIB durant el primer trimestre d'un 18,3% i en el segon d'un 7,9%, mentre que el segon país augmentà el seu PIB d'un 0,5% els primers tres mesos i d'un 12,2% el trimestre següent. Aquesta intensa expansió fa necessària la captació de productes bàsics a qualsevol preu per tal d'assegurar el seu ritme de creixement, alhora que força la limitació de les seves exportacions d'aquestes mateixes mercaderies.

Un segon factor que explica la tensió dels aprovisionaments i la pujada dels preus correspon al fet que el món de les primeres matèries s'ha convertit, en les darreres dècades, en una destinació refugi per als grans inversors internacionals, que cerquen una rendibilitat financera superior a la que s'ofereix en els mercats financers tradicionals, clarament marcats per la renda variable i els tipus d'interès, aquests ara en nivells baixos.

D'altra banda, cal destacar la incidència que està tenint, i tindrà sobre la demanda la transformació de les estructures econòmiques dels països industrialitzats, des de models basats en combustibles fòssils fins als que aposten per les tecnologies verdes. La transició energètica està impulsant fortament la demanda de determinats tipus de primeres matèries que són escasses i alhora imprescindibles per fabricar bateries, plaques fotovoltaïques, vehicles elèctrics.... A més, moltes d'aquestes també són bàsiques per a l'impuls de la transició digital. És el cas, per exemple, del liti, el coure, el níquel, el cobalt, el grafit, o les terres rares (itri, lantà, ceri...).

Pel que fa a l'oferta, la casuística és diversa i acaba agreujant la problemàtica associada a la tradicional inelasticitat que caracteritza la producció i les reserves de matèries bàsiques. Primerament, es pot assenyalar l'escassetat de l'oferta de productes bàsics, a la qual s'hi han afegit en els darrers temps diverses circumstàncies que han accentuat la mancança. Així, els baixos preus de primeres matèries del període 2014-2015 van aturar inversions en explotacions mineres i petrolieres i en instal·lacions industrials, reduint capacitat d'oferta, factor que també es va veure impulsat per un context socioeconòmic poc procliu a noves iniciatives en aquests àmbits (condicions mediambientals, processos de reconversió, imatge social negativa...), sobretot en alguns països industrialitzats, com a la Unió Europea. L'escanyament de l'oferta es va accentuar durant la primera fase de la pandèmia covid-19, quan el confinament va frenar/aturar l'extracció i la fabricació de productes bàsics i de components.

D'altra banda, el repunt de l'activitat manufacturera mundial de la segona part del 2020 i del primer semestre del 2021 va comportar un important augment de les comandes internacionals que va haver de fer front a greus problemes de transport marítim i de disponibilitat de contenidors, que van intensificar els colls d'ampolla associats a l'oferta de primeres matèries i components. Els nolis de les

rutes marítimes d'Àsia i la Xina cap a Europa i els Estats Units es van disparar notablement. Disrupcions de les cadenes logístiques, congestió de ports, substitució del transport aeri..., són alguns factors que expliquen els problemes amb els nolis marítics.

Paral·lelament amb l'anterior, cal apuntar diverses circumstàncies extraordinàries que han intensificat la situació d'escanyament de l'oferta i el consegüent increment dels preus de determinades mercaderies, com incendis, inundacions, huracans, males collites, col·lapse de rutes marítimes...

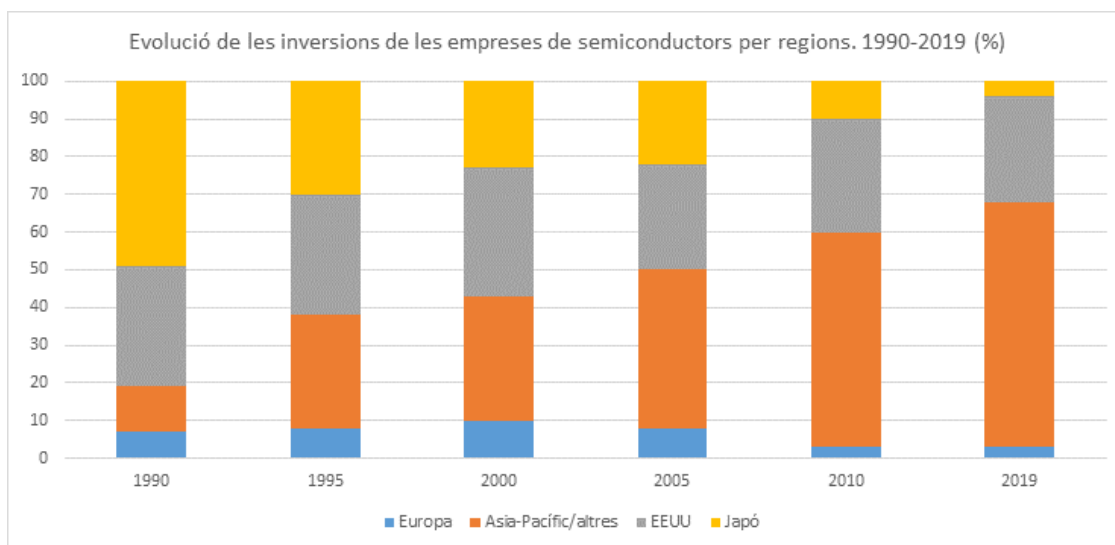
Finalment, cal esmentar que l'estructura d'oferta mundial de primeres matèries i components, així com de serveis de transport marítim, s'està concentrant cada vegada més en pocs països, alguns en zones conflictives des del punt de vista geopolític, i en un nombre d'empreses cada cop més petit, cosa que comporta importants i creixents riscos per a les empreses usuàries i els consumidors. Un exemple d'això és la Xina, que està assolint un important lideratge internacional en matèries bàsiques (antimoni, liti, grafit natural, titani...), o el continent asiàtic en general en el cas dels semiconductors.

### Principals productors mundials d'algunes de les primeres matèries fonamentals

Primeres matèries	Principals productors mundials	Dependència de la Unió Europea respecte de les importacions	Usos seleccionats
Antimoni	Xina (74%), Tadjikistan (8%) i Rússia (4%)	100%	Materials pirotardants, aplicacions de defensa i bateries de plom
Bauxita	Austràlia (28%), Xina (20%) i Brasil (13%)	87%	Producció d'alumini
Cobalt	RD Congo (59%), Xina (7%) i Canadà (5%)	86%	Bateries, superaliatges, catalitzadors i imants
Liti	Xile (44%), Xina (39%) i Argentina (13%)	100%	Bateries, vidre i ceràmica, i metal·lúrgia de l'alumini i l'acer
Galli	Xina (80%), Alemanya (8%) i Ucraïna (5%)	31%	Semiconductors i cèl·lules fotovoltaïques
Germani	Xina (80%), Finlàndia (10%) i Rússia (5%)	31%	Fibres òptiques i òptica infraroja, cèl·lules solars per a satèl·lits i catalitzadors de polimerització
Grafit natural	Xina (69%), Índia (12%) i Brasil (8%)	98%	Bateries, i materials refractaris per a fabricació d'acer
Indi	Xina (48%), Corea del Sud (21%) i Japó (8%)	0%	Monitors de pantalla plana, cèl·lules fotovoltaïques, i fòtònica i soldadures
Silici metàl·lic	Xina (66%), EUA (8%), Noruega (6%) i França (4%)	63%	Semiconductors, energia fotovoltaïca, components electrònics i silicones
Escandi	Xina (66%), Rússia (26%) i Ucraïna (7%)	100%	Piles de combustible d'òxid sòlid i aliatges lleugers

Titani	Xina (45%), Rússia (22%) i Japó (22%)	100%	Aliatges d'alta resistència per a aeronàutica, espacial i defensa, i aplicacions mèdiques
Terres rares pesants	Xina (86%), Austràlia (6%), i EUA (2%)	100%	Imants permanents per a motors i generadors elèctrics, fòsfors emissors de llum, catalitzadors, bateries, i vidre i ceràmica
Terres rares lleugeres	Xina (86%), Austràlia (6%) i EUA (2%)	100%	

Font: Comissió Europea (COM (2020), 474 final).



Font: Roland Berger.

## 4.- Impacte dels augments de preus dels aprovisionaments

### 4.1.- Impacte sobre les petites i mitjanes empreses

Un 89,1% de les petites i mitjanes empreses participants en l'enquesta ha patit una reducció dels seus marges com a conseqüència dels increments de preus dels aprovisionaments. Aquest impacte és especialment important entre firmes de Girona i dels sectors d'energia i extractives, construcció i altres manufactures (95,2%, 100,0%, 96,0% i 95,9%, respectivament).

A distància de la contracció de marges, les pimes han experimentat, sobretot, un endarreriment de comandes i un augment dels estocs de subministraments, tal com apunta un 30,0% i un 27,5% de les empreses. El retard en les comandes destaca més entre firmes de Girona i Lleida (38,1% i 36,7%, respectivament) i del metall (36,5%). Per la seva banda, l'increment d'existències sobresurt entre empreses de la Catalunya Central i de la resta de la província de Barcelona (29,3% i 28,6%, respectivament), i de les branques del metall i de les altres manufactures (32,3% i 30,1%, respectivament).

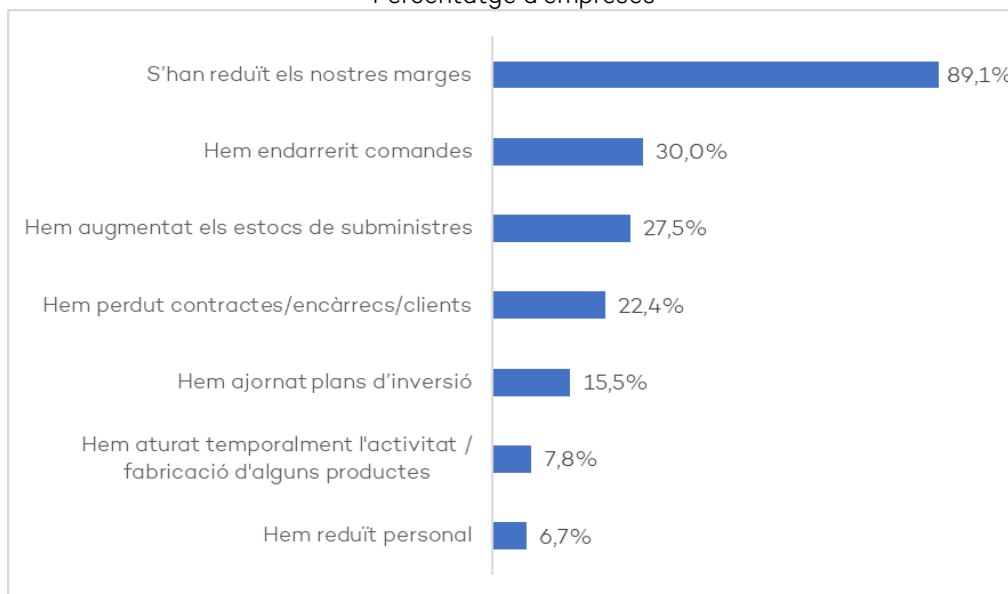
A l'anterior, cal afegir-hi que un 22,4% de les pimes ha registrat una pèrdua de contractes/encàrrecs/clientes. Això destaca entre empreses de la resta de la província de Barcelona (25,1%) i del sector de l'energia i extractives (31,3%).

D'altra banda, es pot apuntar que un 15,5% de les empreses ha ajornat plans d'inversió fruit de les tensions en els preus, la qual cosa és important en el cas de les pimes de Barcelona ciutat i Lleida (22,7% i 20,0%, respectivament) i de la logística (33,3%).

Finalment, val a dir que un 7,8% de les petites i mitjanes empreses ha aturat temporalment l'activitat/fabricació d'alguns productes i un 6,7% ha reduït personal. El primer grup destaca entre firmes de Lleida i dels sectors del metall i de les altres manufactures (14,3%, 16,9% i 13,7%, respectivament), mentre que el segon ho fa entre activitats de la construcció i la logística (16,0% i 13,3%, respectivament).

### Com han impactat els augments de preus dels aprovisionaments a l'empresa: què s'està fent?

Percentatge d'empreses



Font: PIMEC.

## Com han impactat els augments de preus dels aprovisionaments a l'empresa: què s'està fent?

Percentatge d'empreses

	Barcelona ciutat	Catalunya Central	Resta prov. Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	
S'han reduït els nostres marges Hem aturat temporalment l'activitat / fabricació d'alguns productes	86,4	89,8	89,9	95,2	86,7	65,6	
Hem augmentat els estocs de subministres	4,5	8,2	6,5	14,3	6,7	9,4	
Hem endarrerit comandes	27,3	29,3	28,6	23,8	26,7	18,8	
Hem ajornat plans d'inversió	31,8	32,0	26,6	38,1	36,7	21,9	
Hem reduït personal	22,7	18,4	13,6	14,3	20,0	6,3	
Hem perdut contractes/ encàrrecs/clients	4,5	5,4	7,5	4,8	6,7	6,3	
	22,7	21,1	25,1	19,0	13,3	21,9	
	Energia i extractives	Química	Metall	Aliment.	Altres manuf.	Const.	Logíst.
S'han reduït els nostres marges Hem aturat temporalment l'activitat / fabricació d'alguns productes	100,0	83,1	86,2	84,8	95,9	96,0	93,3
Hem augmentat els estocs de subministres	0,0	16,9	4,8	6,1	13,7	0,0	0,0
Hem endarrerit comandes	0,0	28,8	32,3	27,3	30,1	20,0	6,7
Hem ajornat plans d'inversió	25,0	30,5	36,5	12,1	30,1	28,0	6,7
Hem reduït personal	6,3	11,9	18,0	9,1	19,2	8,0	33,3
Hem perdut contractes/ encàrrecs/clients	0,0	3,4	6,9	3,0	5,5	16,0	13,3
	31,3	16,9	25,9	15,2	24,7	16,0	13,3

Font: PIMEC.

### 4.2.- Impacte sobre l'economia

A nivell macroeconòmic, les tensions provocades pel desajust entre oferta i demanda de primeres matèries i components i per la pujada de preus pot incidir sobre el ritme de recuperació de l'economia interna, atès que la manca de productes bàsics i els seus efectes sobre les cadenes de subministrament i producció està aturant línies de fabricació, amb el consegüent impacte sobre el PIB, posant en risc la reactivació així com els reptes associats a les transicions energètica i digital.

Paral·lelament, els increments de preus estan tensionant els costos empresarials, afectant negativament els marges, i quan és possible la seva translació a clients pressionen els preus finals a l'alça. En aquest cas, es pot assenyalar que els preus de productes industrials (sense energia) van créixer a Catalunya un 8,2% el passat mes d'agost en relació amb el mateix mes del 2020 (8,4% a Espanya), sobretot els de béns intermedis (17,5% i 16,1%, respectivament), cosa que contrasta amb les pujades inferiors a l'1% dels exercicis anteriors. Mentrestant, l'índex de preus de consum s'incrementà un 3,1% l'agost a Catalunya en relació amb el mateix mes de l'any anterior (3,3% a Espanya).

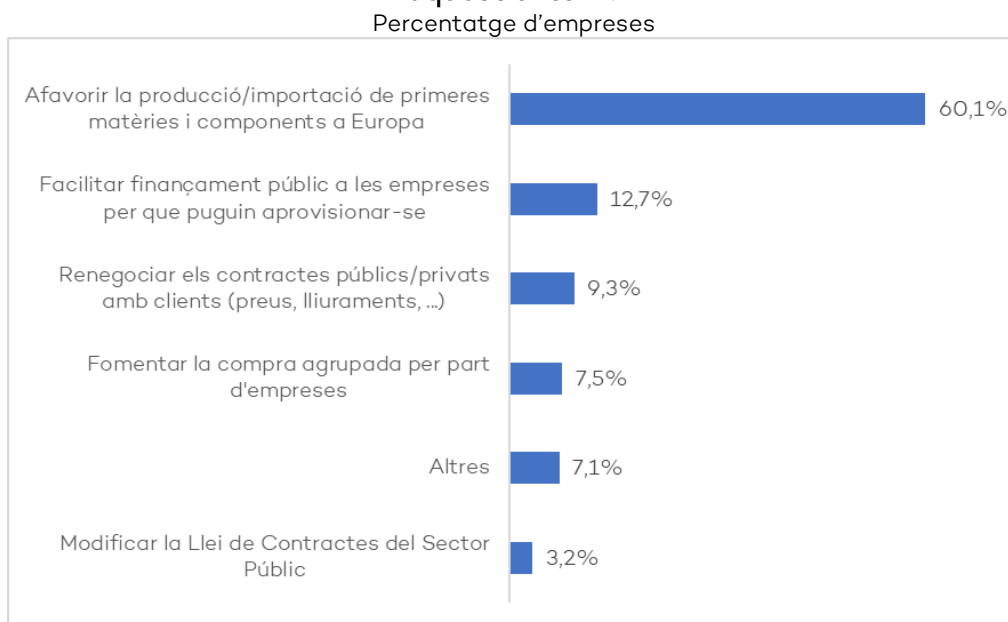
La inèrcia ascendent de la inflació té dues implicacions macroeconòmiques importants a destacar per a les empreses. D'una banda, pot provocar un canvi en la política monetària expansiva que el Banc Central Europeu (BCE) ha dut a terme en els darrers anys, cosa que es materialitzaria, en definitiva, en una pujada dels tipus d'interès. De l'altra, l'augment de la inflació incidirà en els processos de negociació col·lectiva i comportarà una indexació salarial a l'alça. Aquestes dues implicacions tindran efectes negatius en les estructures de les pimes, per la via dels costos financers i dels costos laborals, que s'afegirien als costos més elevats de materials i a les tensions en els subministraments, en un context de recuperació dels mercats després de la crisi causada per la pandèmia covid-19.

## 5.- Accions per evitar les tensions en els aprovisionaments

### 5.1.- Mesures segons les empreses

Entre les diferents mesures possibles per facilitar l'adaptació a les tensions en els aprovisionaments, un 60,1% de les petites i mitjanes empreses consultades en l'enquesta és partidari d'afavorir la producció/importació de primeres matèries i components a Europa. Aquesta possibilitat és apuntada, especialment, per pimes de la Catalunya Central i Lleida (63,8% i 62,1%, respectivament) i del metall, de les altres manufactures, de l'energia i extractives, i de la química (63,3%, 63,0%, 62,5% i 60,0%, respectivament).

#### Quines mesures creus que es podrien portar a terme per facilitar l'adaptació a aquest entorn?



Font: PIMEC.



A distància de l'anterior, un 12,7% de les pimes creu que s'hauria de facilitar finançament públic a les empreses perquè puguin aprovisionar-se, cosa que destaca entre firmes de Girona i Lleida (14,6% i 13,8%, respectivament) i de les branques de l'alimentació, la química i les altres manufactures (16,7%, 14,5% i 13,7%, respectivament). D'altra banda, un 9,3% considera que s'han de renegociar els contractes públics/privats amb clients (preus, lliuraments...) i un 7,5%, que cal fomentar la compra agrupada per part d'empreses. El primer aspecte destaca entre pimes de Lleida i de la resta de la província de Barcelona, així com de la construcció i la logística, mentre que el segon sobresurt entre firmes de Barcelona ciutat i Girona i del sector de la logística.

### Quines mesures creus que es podrien portar a terme per facilitar l'adaptació a aquest entorn?

	Percentatge d'empreses						
	Barcelona ciutat	Catalunya Central	Resta prov. Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	
Afavorir la producció/ importació de primeres matèries i components a Europa	50,0	63,8	58,6	53,7	62,1	68,8	
Fomentar la compra agrupada per part d'empreses	13,6	5,7	8,9	12,2	3,4	3,1	
Renegociar els contractes públics/privats amb clients (preus, lliuraments, ...)	9,1	7,1	12,0	4,9	13,8	3,1	
Modificar la Llei de Contractes del Sector Públic	4,5	3,5	1,6	0,0	6,9	9,4	
Facilitar finançament públic a les empreses per que puguin aprovisionar-se	9,1	12,1	12,6	14,6	13,8	12,5	
Altres	13,6	7,8	6,3	14,6	0,0	3,1	
	Energia i extractives	Química	Metall	Aliment.	Altres manuf.	Const.	Logíst.
Afavorir la producció/ importació de primeres matèries i components a Europa	62,5	60,0	63,3	53,3	63,0	56,0	35,7
Fomentar la compra agrupada per part d'empreses	12,5	7,3	6,7	13,3	5,5	0,0	21,4
Renegociar els contractes públics/privats amb clients (preus, lliuraments, ...)	6,3	10,9	10,6	10,0	4,1	16,0	14,3
Modificar la Llei de Contractes del Sector Públic	12,5	3,6	2,2	0,0	4,1	12,0	7,1
Facilitar finançament públic a les empreses per que puguin aprovisionar-se	0,0	14,5	11,7	16,7	13,7	12,0	14,3
Altres	6,3	3,6	5,6	6,7	9,6	4,0	7,1

Font: PIMEC.

## 5.2.- Accions en altres països

La Comissió Europea considera que l'accés als recursos, primeres matèries i components és una qüestió de seguretat estratègica i té una gran importància per a la competitivitat de la Unió Europea, especialment si vol avançar en el procés de la transició energètica. D'aquesta manera, l'estratègia industrial

comunitària proposa impulsar la seva autonomia per aconseguir un creixement i un progrés sostenibles, i adverteix que la neutralitat climàtica podria comportar substituir l'actual dependència dels combustibles fòssils per la dependència de les primeres matèries. En resposta a aquest repte, la Comissió Europea impulsa diferents iniciatives des de fa més d'una dècada. Cal destacar la comunicació "La iniciativa de les matèries primeres: cobrir les necessitats fonamentals a Europa per generar creixement i ocupació"<sup>2</sup>, que proposa una estratègia integrada al respecte sobre tres pilars:

- a) garantir l'accés a les primeres matèries dels mercats internacionals en les mateixes condicions que altres competidors industrials;
- b) establir les condicions marc adequades en la Unió Europea per potenciar un subministrament sostenible de primeres matèries de fons europees;
- c) fomentar una eficiència de recursos general i promoure el reciclatge per reduir el consum a la Unió Europea de primeres matèries primàries i disminuir la seva dependència de les importacions.

En línia amb l'anterior, també proposa, entre altres, determinar les primeres matèries fonamentals, posar en marxa una diplomàcia comunitària en aquest àmbit amb els principals països industrialitzats i els països rics en recursos, i introduir disposicions sobre l'accés a les primeres matèries.

En aquests darrers anys ha adquirit importància l'elaboració des del 2011 de llistes de primeres matèries fonamentals i crítiques per a la Unió Europea, la realització d'anàlisis prospectives, i la construcció d'indicadors i rànquings. A principi del mes de setembre del 2020 la Comissió Europea va presentar un Pla d'acció sobre primeres matèries que preveu diverses accions concretes, com la creació d'una Aliança Europea de Primeres Matèries, la identificació de projectes de mineria i transformació dins la Unió Europea, el suport a la recerca i la innovació -especialment en extracció i transformació, substitució i reciclatge-, l'elaboració de criteris de finançament sostenibles per a sectors de mineria i d'indústries extractives, i el desenvolupament d'associacions estratègiques internacionals. Més recentment, en el seu Discurs sobre l'Estat de la Unió davant del Parlament Europeu del dia 15 de setembre d'enguany, la presidenta de la Comissió Europea va presentar l'*European Chips Act* per afrontar la manca de semiconductors, cosa que ha anat precedida pels esforços d'alguns països per impulsar inversions de fabricants d'aquest producte.

Alguns països del nostre entorn ja han adoptat mesures per actuar amb urgència davant la manca de primeres matèries i components que pateix el seu teixit productiu. En el cas de la contractació pública d'obres de construcció, per exemple, a Alemanya, on ja existeix la revisió de preus de materials i de salaris, es pot realitzar una modificació de contractes en casos justificats. A Itàlia, on no és possible la revisió, a mitjan mes de juliol es van aprovar mesures encaminades a fer front a l'augment de preus en els contractes vigents, com per exemple que

---

<sup>2</sup> COM (2008) 699 final.

les empreses podran sol·licitar compensacions per les pujades i les administracions hauran de compensar-les, per a la qual cosa es crea un fons de 100 milions d'euros. D'altra banda, a França el Ministeri d'Economia va enviar fa pocs mesos una circular a les administracions públiques estatals -extensibles a administracions locals i altres establiments públics- per tal que no apliquin penalitzacions pel retard en els contractes en curs i ampliïn els terminis d'execució, contemplant la possibilitat de compensar costos per imprevistos o modificacions, amb l'objectiu d'assegurar la continuïtat en l'execució dels contractes i evitar crisis empresarials.

### 5.3.- Propostes de PIMEC

#### 5.3.1.- Comissió Europea

La Comissió Europea ha de continuar i intensificar la seva estratègia d'actuació en l'àmbit de les primeres matèries i els components en favor de garantir un major i millor accés als recursos. Paral·lelament, PIMEC demana a la Comissió el següent:

- Traslladar una sèrie de directrius als diversos estats membres en matèria de contractació pública, amb l'objectiu d'introduir més flexibilitat, per exemple no penalitzant retards en el compliment dels contractes quan les causes d'aquest retard es troben en els problemes amb les cadenes de subministrament.
- Estudiar la possibilitat de revisar alguns dels aranzels *antidumping* vigents sobre les importacions de determinades primeres matèries i components, per tal d'analitzar si les circumstàncies que van dur a la seva imposició ja no són d'aplicació i els interessos europeus en el seu conjunt (productors, importadors, pimes...) es veuen perjudicats per aquests aranzels. En aquest cas, seria convenient eliminar-los.
- Identificar primeres matèries que es troben en la Unió Europea i que són estratègiques per al teixit productiu europeu, i crear un marc comercial adequat que afavoreixi la seva conservació en territori europeu.
- Fomentar i encapçalat iniciatives de compres conjuntes de primeres matèries i components, pràctica que es va dur a terme amb èxit durant la pandèmia en relació amb les vacunes i amb determinats equips de protecció.

#### 5.3.2.- Espanya i Catalunya

Segons PIMEC, els governs espanyol i català han de palesar una major sensibilitat pel problema de les tensions entre l'oferta i la demanda de primeres matèries i components que està patint el teixit productiu, i han d'emprendre urgentment mesures per atendre aquesta qüestió sobre la base de la rellevància estratègica que això té per al futur de les seves economies. Aquesta atenció és

primordial per garantir la competitivitat i la sobirania tecnològica i econòmica de sectors d'activitat i d'empreses. Les seves actuacions s'han d'alinear amb les iniciatives que estan en marxa en el context de la Unió Europea. Sent conscients de les dificultats que ambdós governs tenen per actuar sobre les causes de la manca de productes bàsics, concentrades sobretot en l'òrbita internacional, les seves accions s'han de centrar en les conseqüències que es deriven d'aquesta situació, molt especialment sobre les petites i mitjanes empreses, mitigant-ne els efectes negatius.

### **Accions per afrontar les tensions en els aprovisionaments**

- Impulsar mecanismes que permetin la localització/relocalització, a prop o dins de la Unió Europea, de la producció de primeres matèries i components.
- Elaborar un pla d'accions governamental per garantir la seguretat i la sostenibilitat en el subministrament de primeres matèries i components.
- Destinar recursos del fons *Next Generation EU* (NGEU) a una línia especial de reducció de la dependència de les pimes respecte de les primeres matèries, per finançar iniciatives d'estalvi, d'economia circular, de nous dissenys de productes...

### **Anàlisi i vigilància de la problemàtica i les seves causes**

- Potenciar el paper de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) i de l'Autoritat Catalana de la Competència (ACCO), en col·laboració amb representants dels sectors més afectats per les tensions. Val a dir que aquests organismes tenen per objectiu vetllar pel funcionament competitiu dels mercats.
- Crear un Comitè de Seguiment de les tensions entre l'oferta i la demanda i de l'evolució dels preus, sobre la base de la col·laboració públicoprivada, integrat per representants dels sectors d'activitat més afectats i de l'administració pública. Entre altres, aquest Comitè hauria d'identificar abusos i fer recomanacions a les diverses administracions públiques.
- Analitzar i fer seguiment de la vulnerabilitat i de la sobirania de l'economia interna pel que fa a les primeres matèries i components.

### **Suport a les empreses afectades**

- Crear línies de finançament destinades a les pimes que pateixen més les tensions dels aprovisionaments i les pujades de preus, sobre la base de garanties públiques.
- Establir mecanismes de compensació salarial temporal a les empreses que hagin d'aturar línies de producció com a conseqüència de la manca

---

de primeres matèries i components, seguint les bases dels expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO).

- Posar en marxa centrals de compra per a determinats materials bàsics, en col·laboració amb representants sectorials.
- Implementar accions (informació, connexió...) que facilitin l'accés a proveïdors de primeres matèries i components localitzats territorialment a prop (Catalunya, Espanya i països veïns).

### **Flexibilització de la contractació pública i privada**

- Les administracions públiques han de prendre immediatament mesures encaminades a facilitar la indexació dels preus dels contractes quan els aprovisionaments registren forts increments de preus, a reduir/congelar les penalitzacions pel que fa als retards en els lliuraments a clients, quan es donen problemes en l'aprovisionament d'inputs, i a flexibilitzar els terminis de lliurament, amb l'objectiu de restablir l'equilibri econòmic dels contractes en vigor i garantir-ne el compliment efectiu. En aquest sentit, es proposa que es donin les instruccions oportunes als diferents òrgans contractants dels diversos nivells administratius, per tal que abordin una flexibilització de les condicions dels contractes en curs, atenent a circumstàncies excepcionals sobrevingudes i imprevisibles que fan impossible executar-los en les condicions inicialment pactades.
- A mitjà termini, és oportú dur a terme canvis en la Llei de Contractes del Sector Públic (Llei 9/2017, de 8 de novembre) encaminats a introduir modificacions en els contractes vigents pel que fa a preus i terminis quan es donin situacions imprevistes en les condicions de mercat, mitjançant les clàusules oportunes.
- En la contractació privada s'ha de promoure i facilitar:
  - la introducció de clàusules de revisió de preus, sobre la base de preus de referència oficials, així com de condicions d'altre tipus (terminis, penalitzacions...);
  - la possibilitat que les empreses recorrin a la figura de la mediació per renegociar les condicions contractuals.

## Propostes de PIMEC per respondre a les tensions en els aprovisionaments

<b>Comissió Europea</b>	Directrius a països sobre flexibilització en matèria de contractació pública	
	Revisió d'aranzels <i>antidumping</i> sobre importacions de primeres matèries i components de tercers països	
	Identificar primeres matèries que es troben a la Unió Europea i són estratègiques	
	Impulsar iniciatives de compres conjuntes	
<b>Espanya i Catalunya</b>	Accions per afrontar les tensions en els aprovisionaments	Impuls a la localització/relocalització a prop o dins de la Unió Europea, de la producció de primeres matèries i components
		Elaborar un pla d'accions governamental
		Destinar recursos del NGEU a una línia especial per reduir la dependència de les pimes respecte de les primeres matèries
	Anàlisi i vigilància de la problemàtica i les seves causes	Potenciar la CNMC i l'ACCO
		Crear el Comitè de Seguiment
		Anàlisi i seguiment de la vulnerabilitat i sobirania amb relació a les primeres matèries i components
	Suport a les empreses afectades	Crear línies de finançament públic per a pimes afectades
		Establir mecanismes de compensació salarial temporal (ERTO)
		Posar en marxa centrals de compra
		Accions per facilitar l'accés a proveïdors propers
	Flexibilització de la contractació pública i privada	Indexació de preus, reducció/congelació de penalitzacions i flexibilització de terminis en contractes públics en vigor
		Introduir canvis en la Llei de Contractes del Sector Públic
		Clàusules de revisió de preus amb preus de referència oficials en contractes privats
		Recurs a la mediació en contractes privats

